

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

МІКРОЕКОНОМІКА

підготовки бакалавра

галузі знань 07 Управління та адміністрування

спеціальності 075 Маркетинг

освітньо-професійної програми Маркетинг

Силабус освітнього компонента МІКРОЕКОНОМІКА підготовки бакалавра у галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 075 Маркетинг, за освітньою програмою Маркетинг

Розробник: СУР'ЯК А.В., доцент кафедри економіки і торгівлі, к.е.н.

Гарант освітньо-професійної програми

Алла ЛЯЛЮК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки і торгівлі

протокол № 1 від 29 .08. 2023 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління і адміністрування 075 Маркетинг Маркетинг Перший (Бакалавр)	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150 /5		Рік навчання 2023 / 2024
		Семестр 1
ІНДЗ: немає		Лекції 40 год.
		Практичні 40 год.
		Самостійна робота 60 год.
		Консультації 10 год.
Мова навчання	українська	
Сторінка курсу в MOODLE		

II. Інформація про викладача

Сур'як Алла Володимирівна, к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, моб. 066 775 91 78 E-mail: surjak.alla@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Мікроекономіка» належить до переліку нормативних освітніх компонентів за освітнім ступенем «Бакалавр». Для вивчення базових понять та моделей мікроекономіки. Розкриває особливості функціонування основних елементів ринкового механізму. Аналізує механізм встановлення часткової рівноваги, види еластичності попиту та пропозиції, теорії поведінки споживача та фірми. Визначає основні види витрат підприємства та особливості функціонування ринкових структур (досконалої конкуренції, чистої монополії, олігополії, монополістичної конкуренції). Характеризує специфіку розвитку ринку ресурсів та встановлення ринкової та загальної рівноваги.

2. Мета і завдання освітнього компонента Метою вивчення освітнього компонента «Мікроекономіка» є системні знання про економічну поведінку суб'єктів господарювання – домогосподарства та підприємства. процеси економічного вибору, який здійснюють суб'єкти господарювання для досягнення своїх цілей в умовах обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання. Завдання - формування знань та практичних навиків механізму функціонування економічних суб'єктів і вибору ними раціональних рішень, що дозволяють досягти максимального результату за мінімальних витрат та обмежених ресурсів.

3. Результати навчання (Компетентності)

Компетентності, яких здобувач освіти набуде в результаті вивчення дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері маркетингової діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування відповідних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Фахові компетентності

ФК3. Здатність використовувати теоретичні положення маркетингу для інтерпретації та прогнозування явищ і процесів у маркетинговому середовищі.

ФК5. Здатність коректно застосовувати методи, прийоми та інструменти маркетингу.

ФК6. Здатність проводити маркетингові дослідження у різних сферах маркетингової діяльності.

ФК8. Здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку бізнесу в умовах невизначеності.

ФК12. Здатність обґрунтовувати, презентувати і впроваджувати результати досліджень у сфері маркетингу.

ФК13. Здатність планування і провадження ефективної маркетингової діяльності ринкового суб'єкта в кросфункціональному розрізі.

ФК14. Здатність пропонувати вдосконалення щодо функцій маркетингової діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН11. Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта.

ПРН12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

4. Структура освітнього компонента.

Таблиця 2

Назва змістовних модулів і тем	Формування компетентностей та програмних результатів навчання			Кількість годин					Форма контролю/ Бали
	ЗК	ФК	ПРН	Усього	У тому числі				
					лекції	практичні	самостійна робота	консультації	
Тема 1 .Предмет і методи мікроекономіки	ЗК 3 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 12	ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11	6	2	2	2		О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів
Тема 2. Аналіз попиту та пропозиції	ЗК 3 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 12	ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11	12	4	4	4		О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів
Тема 3. Взаємодія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага	ЗК 3 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 12	ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11	9	2	2	4	1	О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів
Тема 4. Еластичність попиту та пропозиції	ЗК 3 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 12	ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11	13	4	4	4	1	О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів

Тема 5. Теорія граничної корисності та поведінка споживача	ЗК 3 ЗК 4 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 11 ЗК 12	ФК 3 ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11 ПРН 12	8	2	2	4		О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів
Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства	ЗК 3 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 12	ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11	9	2	2	4	1	О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів
Тема 7. Варіація факторів виробництва та оптимум товаровиробника	ЗК 3 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 12	ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11	9	2	2	4	1	О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів
Тема 8. Витрати і доходи підприємства	ЗК 3 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 12	ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11	9	2	2	4	1	О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів
Разом за модулем 1				75	20	20	30	5	max 20 балів
Тема 9. Витрати виробництва та прибуток, види витрат та їх взаємозв'язок з прибутком	ЗК 3 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 12	ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11	9	2	2	4	1	О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів
Тема 10 Ринок досконалої конкуренції	ЗК 3 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 12	ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11	8	2	2	4		О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів
Тема 11 Монопольний ринок	ЗК 3 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 12	ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11	9	2	2	4	1	О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів
Тема 12. Ринок монополістичної конкуренції	ЗК 3 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 12	ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11	9	2	2	4	1	О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів
Тема 13. Олігополія	ЗК 3 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 12	ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11	8	2	2	4		О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів

Тема 14. Ринок факторів виробництва	ЗК 3 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 12	ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11	13	4	4	4	1	О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів
Тема 15. Загальна ринкова рівновага і економіка добробуту	ЗК 3 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 12	ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11	12	4	4	4		О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів
Тема 16. Інституціональні аспекти ринкового господарства	ЗК 3 ЗК 4 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 11 ЗК 12	ФК 3 ФК 5 ФК 6 ФК 8 ФК 12 ФК 13 ФК 14	ПРН 11 ПРН 12	7	2	2	2	1	О. ДС, Т, РЗ, РМГ, Р / 5 балів
Разом за модулем 2				75	20	20	30	5	max 20 балів
Види підсумкових робіт									60
Модульна контрольна робота 1									МКР/ 30 балів
Модульна контрольна робота 2									МКР/ 30 балів
Всього годин / Балів				150	40	40	60	10	max 100 балів

Форма контролю*: О – опитування, ДС – дискусія, Т – тести, РЗ – розв’язування задач, РМГ – робота в малих групах, МКР – модульна контрольна робота Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5.Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента передбачає: підготовку до аудиторних (практичних) занять; опрацювання лекційного матеріалу; підготовку до усіх видів контролю. Порядок виконання самостійної роботи викладено у методичних рекомендаціях до самостійної роботи, розміщених у репозитарії ВНУ імені Лесі Українки.

Таблиця 3

Перелік питань, які виносяться на самостійне опрацювання

№	Назва теми	Питання, які виносяться на самостійне опрацювання	К-ть год
1	Предмет і методи мікроекономіки	1. Становлення та розвиток мікроекономіки як науки. 2. Вклад українських вчених-економістів у розвиток мікроекономічного аналізу.	2
2	Аналіз попиту та пропозиції	1. Сучасні теорії аналізу факторів попиту. 2. Сучасні теорії аналізу факторів пропозиції.	4
3	Взаємодія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага	1. Державне регулювання цін та його наслідки. 2. Вплив податків та субсидій на ринкову рівновагу.	4
4	Еластичність попиту та пропозиції	1. Еластичність попиту за доходом. 2. Властивості цінової еластичності пропозиції.	4
5	Теорія граничної	1. Теорія граничної корисності і споживчий вибір.	4

	корисності та поведінка споживача діяльності	2. Бюджетні обмеження і бюджетна лінія. 3. Крива Енгеля. Ефект заміщення та ефект доходу.	
6	Мікроекономічна модель підприємства	1. Часовий горизонт виробництва. 2. Два особливі випадки виробничої функції.	4
7	Варіація факторів виробництва та оптимум товаровиробника	1. Вибір технології та мінімізація витрат виробництва. 2. Мінімально ефективний розмір підприємства і структура галузі. 3. Довгостроковий період і ефект масштабу.	4
8	Витрати і доходи підприємства	1. Доходи фірми 2. Витрати фірми в сучасних умовах.	4
9	Витрати виробництва та прибуток, види витрат та їх взаємозв'язок з прибутком	1. Прибуток фірми в сучасних умовах. 2. Класифікація витрат, види витрат та їх взаємозв'язок з прибутком	4
10	Ринок досконалої конкуренції	1. Ринковий попит і попит на продукт фірми в умовах досконалої конкуренції. 2. Ефективність діяльності в умовах чистої конкуренції.	4
11	Монопольний ринок	1. Цінова дискримінація та її наслідки. 2. Монополія і розподіл доходу.	4
12	Ринок монополістичної конкуренції	1. Попит на продукт монополістично конкурентної фірми. 2. Нецінова конкуренція.	4
13	Олігополія	1. Модель Курно та її цінова варіація. 2. економічна ефективність олігополії.	4
14	Ринок факторів виробництва	1. Значення формування цін на економічні ресурси. 2. Модель двосторонньої монополії на ринку праці. 3. Ринок землі та земельна рента.	4
15	Загальна ринкова рівновага і економіка добробуту	1. Ефективне використання ресурсів. Парето-ефективність. 2. Загальна ефективність споживання та виробництва. 3. Ефективність та справедливість.	4
16	Інституціональні аспекти ринкового господарства	1. Шляхи корекції екстерналій. 2. Ефективна кількість суспільних благ. 3. Забезпечення суспільними благами та послугами.	2
		Разом	60

IV. Політика оцінювання

Оцінювання відбувається згідно Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 30.08.2023 р. https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти.

Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час поновлення здобувача освіти на навчання до ВНУ імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами вступу на перший

(бакалаврський) рівень на базі освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»; за результатами навчання, здобутими з використанням елементів дуальної освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або ОПП.

Під час вивчення освітнього компонента передбачена можливість визнання отриманої здобувачем неформальної освіти як оцінку з окремих тем згідно Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.06.2022 р.

Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал освітньої компоненти, навчання на таких платформах як: Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших) в обсязі, що загалом не перевищує 10 % від загального обсягу кредитів, передбачених ОП. На бакалаврському рівні це не більше ніж 6 кредитів. Для ОК «Мікроекономіка » це 0,4 кредити, тобто 12 годин.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента: 5 балів до екзамену за сертифікат відповідного курсу. або інших ресурсах.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, визнаються шляхом валідації та відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика викладача щодо здобувача освіти ґрунтується на засадах ефективної співпраці. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом, заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті.. Про відсутність з поважних причин здобувачі освіти зобов'язані доводити до відома викладача заздалегідь. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) навчання може відбуватись в онлайн формі з використанням системи Moodle, Office 365 (Teams) та Google Classroom за погодженням із керівником курсу.

Під час вивчення освітньої компоненти при поточному контролі оцінюванню підлягають результати навчання, що виявляються через продемонстровані здобувачем знання та набуті уміння й навички, а саме:

- за роботу на практичних заняттях;
- за виконання модульних контрольних робіт;
- за виконання завдання самостійної роботи.

Під час проведення модульних контрольних робіт передбачене оцінювання результатів навчання, які здобувач набув після опанування навчального матеріалу змістового модуля. Передбачено 2 модульні контрольні роботи, які можуть бути проведені в синхронному режимі (як аудиторна контрольна робота) або асинхронному режимі (наприклад, засобами платформи Moodle або Teams).

Політика щодо додаткових (бонусних) балів.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з

відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf).

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;

- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;

- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів;

- перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів;

- подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

Політика щодо академічної доброчесності.

Процес вивчення освітнього компонента здійснюється за умов дотримання здобувачами освіти та викладачем Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки від 30.10.2020 р. <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перекладання.

Терміни виконання практичних робіт, самостійної роботи викладач повідомляє на перших заняттях або прописує на інтернет-платформі курсу. Письмові роботи, які виконуватимуться з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-2 бали). Перекладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний/ Терміни ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії).

Письмові роботи, у вигляді модульних контрольних робіт, що не виконані здобувачем, можуть бути виконані у години консультацій за погодженням з керівником курсу.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі усного семестрового екзамену згідно затвердженого розкладу.

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента (за 100-бальною шкалою) визначається двома способами як сума трьох складових: 40 балів за поточне оцінювання і 60 балів за модульні контрольні роботи або 40 балів за поточне оцінювання та 60 балів за іспит.

Підсумкова семестрова оцінка виставляється без складання іспиту, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компонента, і набрав при цьому 75 балів і більше. Така оцінка виставляється у день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності здобувача освіти. У разі незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти складає екзамен (60 балів), а його результат за модульні контрольні роботи анулюється.

Екзаменаційна оцінка визначається за результатами виконання екзаменаційних завдань, які вміщують 2 теоретичних питання та 1 практичне завдання у вигляді ситуації.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах від 0 до 60 за результатами виконання екзаменаційних завдань.

Структура екзаменаційного білету

1. Ціна рівноваги або ринкова ціна: механізм формування. Надлишок та дефіцит.
2. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором.
3. Визначення монопольним виробником ціни і обсягу виробництва.

Здобувачу освіти пропонується дати відповідь на 3 питання, кожне з яких оцінюється в 20 балів

Перелік питань на екзамен

1. Мікроекономіка як розділ економічної теорії.
2. Етапи розвитку мікроекономіки як науки.
3. Предмет мікроекономіки, її суб'єкти та об'єкт.
4. Основні поняття та припущення мікроекономіки.
5. Загальні та специфічні методи мікроекономічних досліджень.
6. Позитивна та нормативна мікроекономіка.
7. Попит і закон попиту. Крива попиту. Нецінові фактори зміни попиту.
8. Пропозиція і закон пропозиції. Крива пропозиції. Нецінові фактори зміни пропозиції.
9. Цінова еластичність попиту.
10. Дугова та точкова еластичність попиту.
11. Еластичність попиту і загальний дохід.
12. Перехресна еластичність попиту.
13. Еластичність попиту за доходом.
14. Практичне застосування теорії еластичності.
15. Ціна рівноваги або ринкова ціна: механізм формування. Надлишок та дефіцит.
16. Зміна ринкової рівноваги під впливом дії нецінових факторів попиту і пропозиції.
17. Ринкова рівновага: суть, види.
18. Вигоди споживача й виробника від механізму ринкового ціноутворення.
19. Державне регулювання ринкової рівноваги та його наслідки.
20. Законодавче встановлення максимальної ціни.
21. Встановлення законодавством мінімальної ціни.
22. Вплив податків і субсидій на попит і пропозицію.
23. Поняття потреби, види потреб. Економічні блага, їх класифікація.
24. Поняття корисності та її види.
25. Загальна і гранична корисність.
26. Процес споживання та динаміка зміни загальної і граничної корисності. Закон спадної граничної корисності блага.
27. Раціональний вибір споживача та його дві умови: максимізація загальної корисності та бюджетне обмеження.
28. Рівновага споживача.
29. Вплив на поведінку споживача бюджетних обмежень і цін.
30. Еквіваріантний принцип досягнення раціонального вибору та рівновага споживача.
31. Модель споживання набору благ. Другий закон Госсена.
32. Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу.
33. Гранична норма заміщення благ: суть і методичне обчислення.
34. Бюджетне обмеження і можливості споживача.
35. Споживча рівновага при бюджетному обмеженні.
36. Зміна оптимального вибору споживача в результаті зміни його доходу. Криві Енгеля.
37. Зміна оптимального вибору споживача в результаті цінових змін.
38. Споживчий надлишок.
39. Ефекти заміщення і доходу у загальному ефекті від зміни ціни.
40. Фірма, як суб'єкт ринкових відносин. Структура та організаційно-правові форми фірми.

41. Мотивація поведінки фірми. Основні проблеми вибору економічної організації фірми: що виробляти, як виробляти, для чого виробляти.
42. Фактор часу і періоди функціонування фірми: миттєвий, короткостроковий і довгостроковий.
43. Процес виробництва. Ресурси і випуск.
44. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором.
45. Стадії виробництва та обґрунтування управлінських рішень щодо розширення та згортання виробництва.
46. Виробнича функція з двома змінними факторами виробництва. Ізокванта та її властивості.
47. Ізокоста та її властивості. Карта ізокост.
48. Рівновага виробника. Траєкторія розвитку фірми. Оптимальний шлях розвитку в довгостроковому періоді.
49. Закон ефекту масштабу: зростаючий, незмінний та спадний ефекти.
50. Суть витрат фірми. Економічні та бухгалтерські витрати.
51. Витрати виробництва в короткостроковому періоді.
52. Витрати фірми в довгостроковому періоді. Оптимальний випуск продукції фірмою в довгостроковому періоді.
53. Суть доходу та його види.
54. Поняття та види прибутку.
55. Ринок досконалої конкуренції.
56. Визначення ціни і випуску продукції досконалим конкурентом в короткостроковому періоді.
57. Визначення ціни і випуску продукції досконало конкурентною фірмою в довгостроковому періоді.
58. Ефективність діяльності фірми в умовах досконалої конкуренції.
59. Визначення чистої монополії та причини її існування. Види монополії.
60. Визначення монополієм виробником ціни і обсягу виробництва.
61. Максимізація прибутку монополістом в довготерміновому періоді.
62. Цінова дискримінація та її наслідки.
63. Економічні наслідки монополії.
64. Монополістична конкуренція та її основні ознаки. Диференціація продукту.
65. Ціна і випуск продукції в умовах монополістичної конкуренції.
66. Наслідки монополістичної конкуренції.
67. Олігополія: суть та основні ознаки.
68. Цінові моделі олігополії.
69. Економічна ефективність олігополії.
70. Ринок факторів виробництва та значення формування цін на економічні ресурси.
71. Особливості формування попиту на економічні ресурси.
72. Оптимальне поєднання ресурсів. Ціноутворення на фактори виробництва.
73. Ринок праці: попит і пропозиція праці. Особливості ціноутворення на досконалому і недосконалому ринках праці.
74. Ринки капіталу. Відсоток.
75. Ринок землі. Земельна рента та ціна землі.
76. Часткова та загальна рівновага. Закон Вальраса.
77. Теорія добробуту та Парето-ефективність.
78. Фіаско ринку.
79. Суспільні та приватні витрати. Теорема Коуза.
80. Суспільні блага. Проблеми забезпечення суспільними благами.

VI. Шкала оцінювання

Таблиця 5

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посіб.: у 2 кн. / за ред. С. Панчишина. Кн. 2: Мікроекономіка. Київ: Знання, 2018. 437 с.
2. Будаговська С., Кілієвич О., Луніна І. Мікроекономіка і макроекономіка: підручник. К.: Основи, 2018. 518 с.
3. Мікроекономіка: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання, 2018. 679 с.
4. Мікроекономіка: навчальний посібник / за ред. В.В. Козюка та ін. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 496 с.
5. Мікроекономіка: підручник / за ред. А.П. Наливайка. Київ: КНЕУ, 2018. 446 с.
6. Наливайко А.П., Прохоров Є.В. Практикум з мікроекономіки до підручника Мікроекономіка. Київ: КНЕУ, 2019. 522 с.
7. Піндайк Р.С., Рубінфелд Д.Л. Мікроекономіка. Київ: Основи, 2016. 646 с.
8. Acemoglu D., Laibson D., List J. Microeconomics. London: Pearson, 2019. 514 p.
9. Colander D. Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 624 p.
10. Frank R.H., Bernanke B.S. Principles of Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 480 p.

Додаткова література

1. Ачкасов А. Є. Мікроекономіка. Тренінг-курс: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2018. 248 с.
2. Беседіна Г. Є. Мікроекономіка: практикум. Харків, 2018. 99 с.
3. Дружиніна В.В. Мікроекономіка: навч. посіб. Харків: Друкарня Мадрид, 2018. 254 с.
4. Економічна теорія: практикум (тести і задачі): навч. посіб. / за ред. О. Ватаманюка. Львів: Інтеллект-Захід, 2018. 374 с.
5. Кравченко О.А. Мікроекономіка: теорія і практика: навч. посіб. Одеса: Астропринт, 2018. 255 с.
6. Оверченко В.І., Мажак З.М., Софій М.І. Мікроекономіка: навч. посіб. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2018. 348 с.
7. Петрушенко Ю.М., Дудкін О.В., Костюченко Н.М. Мікроекономіка: конспект лекцій. Суми, 2018. 206 с.
8. Семюелсон П.А., Нордгауз В.Д. Мікроекономіка. Київ: Основи, 2008. 676 с.
9. Хмель С.М. Мікроекономіка: задачі, вправи, тести: навч. посіб. Харків: ХАІ, 2018. 59 с.
10. Espinola-Arredondo A., Munoz-Garcia F. Intermediate Microeconomic Theory: Tools and Step-by-Step Examples. The MIT Press, 2020. 505 p.
11. McConnell C.R., Brue S.L. Economics: principles, problems, and policies. Boston: McGraw-Hill/Irwin, 2018. 818 p.

Інтернет-ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
4. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

5. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки.
URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
7. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.